

Terra incognita

Nepriklausomas mokslo nakties laikraštis Nr.2

2014 metai
kovo 14 diena
savaitė iki pavasario
lygiadienio

Redakcija

Iš gimnazijos į žvaigždynus – eksperimentas pavyko

Kur prasideda kelias į žvaigždes? Klausimas, neduodantis ramybės daugeliui jaunų žmonių. Vieni renkasi televizijos projektus, kitiems atrodo, kad iki žvaigždžių arčiau nuo aukščiausių kalnų, treči jų ieško laikydami už rankos mylimąjį. Patys gudriausi renkasi ilgą, sunkų, bet tikrai teisingą kelią – pradeda krimsti mokslus Senamiesčio gimnazijoje. Paklausite – ir kurgi tos žvaigždės? Simboliškai į naktinį renginį atvykęs, tiksliau, sugrįžęs į savo mokyklą pirmojo lietuviško palydovo kūrėjas Vytenis Buzas tikrai žino, kelias iki žvaigždžių netrumpas, bet jei nuo starto linijos iš jo neišklysi... O juk nėra neįmanomų dalykų.

Jau trečiąjį kartą pavasario naktis gimnazijoje bus kūrybingai nerami.

Kodėl naktis? Tikriausiai gimnazistai yra kaip tik tie žmonės, kuriems dienos per maža. Nesvarbu, kad prieš akis savaitgalis, juk didžiausias malonumas ne leisti dieną pasyviai spoksant į televizoriaus ekraną, o bandyti kažką naujo, pajusti, ką reiškia kurti, atrasti, susipažinti su tais, kuriems iki žvaigždžių... tik ranką beliko ištiesti.

Kovo 14 minima pasaulinė skaičiaus π diena. Iracionalus, transcendentinis skaičius, ką 1761 m. įrodė Johanas Heinrichas Lambertas. Šis skaičius naudojamas ir matematikoje, ir fizikoje, apie jį žino ir simbolikos profesorius Robertas Lengdonas, pažįstamas detektyvų mėgėjams iš „Da Vinčio kodo“. Ką gi, turbūt mokslų, atradimų ir kūrybos nakčiai tai pati palankiausia data. Iracionalumo, transcendencijos ir proto galių dermė tikrai sutvers stebuklą, paaiškinamą mokslo dėsniais. Savo kodus šiomet šifruos mokiniai ne Marso kanjonuose, o aštuoniose skirtingų mokslų laboratorijose. Budri žurnalistų akis atidžiai stebės, kaip jiems sekasi, o aštri plunksna fiksuos viską, kas vyksta gimnazijoje kovo 14-osios, „Terra incognita“ naktį.

Šianakt skaitykite:

Gamtamoksliai renkasi

...gydyti?

Fizikų ir chemikų

eksperimentai

Menų klumpakojis

Kalbos iš ekrano

Geografijos šou „Skonis“

Istorija ir žvaigždynai.

Matematika meno šaka?

Sporto grandų kovos

Galileo Galilei: „Visas tiesas

lengva suprasti, kai jos atrastos.

Svarbu jas rasti.“

Nakties skaičius

3,14

Kodėl? Skaitykite laikraštyje.

Nakties citata:

Manęs niekas nešokiruoja – aš esu mokslininkas.

H. Fordas

Negimnazistai: į mokyklą naktį???

Renkuosi gydyti

Į biologijos naktinę pamoką atvyko LSMU ir VU studentės: būsima odontologė Justina Sinkevičiūtė, medike pasiruošusi tapti Monika Stančiukaitė ir veterinarijos mokslus studijuojanti Lina Lukoševičiūtė. Šios buvusios gimnazijos mokinės džiaugėsi galinčios pasidalinti patirtimi. Kaip teigė Monika Stančiukaitė, tokios naktys (kaip „Terra incognita“) organizuojamos ir Vilniaus universitete. Laboratorijos dalyviai galėjo iš arčiau pamatyti, koku darbu užsiima gamtos mokslus „kremtančios“ merginos. Ne vienas buvo sukrėstas stebėdamas skrodžiamą pelę, norintys studijuoti odontologiją mokėsi gaminti dantų protezų antspaudus,

o visi, besidomintys sveikata, nagrinėjo žmogaus sandarą bei organų funkcijas. Beje, daugelis išmoko leisti vaistus į veną

Po tokių nakties išspūdzių medicinos studijomis susidomėjo visi, apsilankę laboratorijoje „Renkuosi gydyti“. Tegul LSMU pasiruošia Senamiesčio gimnazijos mokinių antplūdžiui.

Gamtamokslų burtai

Sužinojusios, kad lankysimės fizikos ir chemijos laboratorijose, sutrikome: ką mums ten veikti, juk tik pirmokės... O šie mokslai tokie sudėtingi: formulės,

skaičiai, uždaviniai... Bet likome nustebintos.

Naktinę pamoką vedė ne mokytojai, o KTU antro, trečio kurso studentai. Pristatę savo universitetą, jie pakvietė gimnazistą, kuris išiebė LED lemputę kaip šios pamokos šviesos ir žinių simbolį. Na, ir prasidėjo: plėtėsi balionai, zefyrai keitė formas, bananai virto plaktukais, muilo burbulai - ugnies fakelais, o rožės - ledo gėlėmis. Pasijutome tarsi stebuklų pasaulyje. Bet juk tai ne magija! Tai fundamentaliųjų mokslų stebuklai.

Gimnazistai, sukdamiesi aplink savo ašį ir kilnodami svarmenis, ne tik pasitikrino ištvermę, bet išmoko atskirti tikrus nuo padirbtų dokumentus, pinigus, pažinti spalvotas dujas.

Tikrai buvo verta dalyvauti pamokoje - chemijos ir fizikos mokslai yra įdomūs ir nenuobodūs. Grįžusios čiupsime vadovėlius į rankas...

Ar tikrai iki žvaigždžių taip arti?

Mokinys, besidomintis karo aviacija ir akvarele, – taip save apibūdino nakties svečias Vytenis Buzas. Netrukus paaiškės, jog šianakt gimnazijoje lankosi išskirtinė asmenybė. Aviacijos inžinerija – ne spontaniškas sprendimas. V. Buzas jau nuo penkerių metų domėjosi elektronika, aviacija. Galbūt todėl pakilti karjeros laiptais pavyko labai greitai. Pasirodo, Vytenis stažavosi NASA tyrimų centre JAV, o šiemet į kosmosą pakilo jo ir komandos projektuotas pirmasis Lietuvos palydovas „Lituanica SAT-1“. Jį svečias vadina mažu, bet galingu „kubeliu“, kurio pakilimas paliko neišdildomą išspūdį ne tik jam, bet ir visai Lietuvai. Gimnazistai taip pat neliko abejingi, aktyviai klausinėjo, domėjosi inžinieriaus profesija, kosminiais projektais.

„Nesijaučiu, jog jau esu visam laikui iš čia išvykęs,“ - teigia svečias, paklaustas, kokie ryškiausi mokyklos laikų prisiminimai.

Jis prisipažįsta, jog dar ir šiandien dažnai skaito naujienas Senamiesčio gimnazijos tinklapyje, o atgauti jėgas po darbų padeda sportas ir menai: roko muzika, gitara, piešimas.

Svajoti nebijantis gimnazijos absolventas prisipažįsta: „Į kosmosą nuskristi norėčiau, bet tik savo sukonstruotu kosminiu laivu. Dirbdamas tai, ką labiausiai mėgsti, gali įgyvendinti visas svajones, juk į dangų kylama nuo žemės“.

Tad linkime Vyteniui gero skrydžio!

Žvilgsniu pagauk šešėlį!

Skubėjau pas menininkus ir mažčiau: kaip pasisekė, kaip bus linksma ir smagu... Kažin ką jie ten darys? Juk dailininkai, muzikai, šokėjai labai išradingi, originalūs, nenusėjami. Tikrai jau nenusėjami, nes savo gabumus atskleidė net trijose meno srityse. Pirmiausia aktų salėje avėdami klumpes šoko liaudies šokį ir dainavo kartu su estrados princu R. Cicinu. Nebuvo lengva, reikėjo aukščiau kojas kelti, kad klumpių nepamestų. Žurnalistas Marius trumpam pamiršęs savo pareigas trypė kartu su šokėjais. Paskui teatro kabinete gavo intriguojančią užduotį: piešė kuo įdomesnį draugo šešėlį. Visi stengėsi linijas brėžti atsargiai, nuoširdžiai. Juk kokį nupieši, tokį tavo draugą ir matys. Kiek vėliau susirinkę į muzikos kabinetą mokėsi groti įvairiais instrumentais. Nelabai supratau, koks buvo muzikos stilius, bet tikriausiai naujas... Barškėjo, dundėjo, trinksejo, bumbsejo...

Iš tiesų menininkams naktis – kūrybos ir įkvėpimo laikas. Kaip gera kurti naktį.

Nuo Šaltojo karo iki Europos Sąjungos

Jaunieji istorikai veiklą pradėjo kartu su svarbiausiu mūsų šios nakties svečiu. Vytenis Buzas pasakojo apie kosmines misijas Šaltojo karo metu bei SSRS ir JAV konkurenciją šioje srityje. Palydėję svečią aplodismentais, gimnazistai pasiskirstė į grupes ir kartu aptarė temą „Lietuva ES jau 10 metų“. „Nors miegoti ir norisi, man patinka“, – sakė pirmokė Jovita, istorijos laboratoriją pasirinkusi dėl diskusijų apie Europą. Antros klasės mokinys Mantas teigė, jog istorija – jo antrasis vardas. Jam labai patiko kūrybinis darbas grupėse, intelektualiai diskusija, Vytenio paskaita. Visi moksleiviai prisipažino, kad renginyje dalyvauja tikėdamiesi susirasti naujų draugų bei neįprastai praleisti laiką. „Terra incognita“ istorikų lūkesčius pataisino.

Matematika šachmatų lentoje

Naktis prasidėjo legenda apie Indijos karalių, susižavėjusių šachmatų žaidimu. Nusprendęs apdovanoti šachmatų išradėją Setą, karalius pakliuvo į gudruolio pinkles: paprašytas sumokėti grūdais, valdovas tik pasišaipė ir pasiūlė sumokėti brangiau. Gimnazistams irgi pasirodė juokinga, tačiau pabandę suskaičiuoti, pamatė ekranoose skaičių, kurio net įvardyti negalėjo – 18 446 744 073 709 551 615. Pagalbos ranką ištiesė mokytojai – tai 18 kvintilijonų... Tiek grūdų užtektų apsodinti visą žemės rutulį arba nutiesti kelią iki Saulės ir atgal. „Štai, ką reiškia skvarbus protas“,– atsiduso ne vienas.

Įkvėpti legendos matematikai kūrė spektaklį: idėjos liejosi laisvai, net peržengdamos scenarijaus ribas. Miegai išsilakstė – skubiai kuriami kostiumai, mokomasi šokių žingsnelių, matuojamasi karaliaus karūna, persikūnijama į legendos personažus ir... į filmavimo aikštelę.

Laboratorijos dalyviai labiausiai džiaugėsi, kad nereikėjo spręsti tradicinių uždavinių ir galėjo bendrauti su mokytojais, kurie nakties prieblandoje tapo labai šilti ir žaismingi.

Pasirodo, kai matematikus ištinka krizė, ją galima gydyti kūryba. Ir pigu, ir naudinga.

Pabirę žodžiai

Šiąnakt eidama link 123 kabineto, kalbų laboratorijos, jaudinausi ir beviltiškai bandžiau prisiminti bent kelis rusiškus ar vokiškus žodžius. Iš karto buvau įtraukta į įvykių sūkurį - po kelių minučių jau bėgau mokyklos koridoriais kaip tikra paparacė kartu su kalbų laboratorijos dalyviais – savanoriais, operatoriumi ir korespondente. Ieškojome ant spalvotų lapelių užsienio kalbomis užrašytų užduočių. Aleksandra, šio nuotykiu savanorė, sakė: „Jeigu kitais metais vėl galėsiu po mokyklą bastytis - aš už!“ Surastas lobis buvo netikėtas – turėjome tapti žurnalistais: kurti linksmus ir rimtus poliglotų interviu, laidas, reklamas. Naujai susikūrusios redakcijos nariai suvokė, kad teks gerai pasirausti pasąmonės kertelėse ir prisiminti, ką praleido pamokose svajodami apie besiantinantį pavasarį... Tačiau nei angliškų, nei rusiškų, nei vokiškų žodžių nepritrūko ir darbuotojai savo darbus išvydo televizoriaus ekrane!

Keliauk ir ragauk

Mokiniai, įžengę į 108 kabinetą, susižavėjo – stalai nukrauti egzotiškais maisto produktais, papuošti įvairių pasaulio šalių vėliavomis. Tapo aišku – šią naktį pažinsime pasaulio šalių virtuves. Užsiėmimą vedė buvusi gimnazistė Dalia Kasmočiūtė, dabar profesionali virėja, restorano padalinio vadovė, apiplaukusi pasaulį kruiziniu laivu „MS Europa“ ir šiąnakt sustojusi Senamiesčio gimnazijos uoste.

Susiskirstę grupelėmis laboratorijos dalyviai gamino japonišką *sushi*, idarytas datules, itin populiarias Tunise, itališką *minestrone* sriubą, meksikietiškas *taco* bei indišką *mango lassi* gėrimą. Visiems teko dalytis viena virykle, skolintis iš „kaimynų“ trūkstantį stalo įrankių, prieskonių.

Susėdę prie skoningai serviruoto stalo mokiniai vaišinosi, degustavo patiekalus, o viešnia pasakojo apie užburiantį, bet atsakingą virėjų darbą kruiziniuose laivuose, kur kartais para trunka net 26 valandas...

Vakaro priežodžiu tapo: „Rytas už vakarą protingesnis, maistas vakare skanesnis!“

Terra incognita

Kai žvanga ne ginklai

Laukiamiausia nakties gimnazijoje akimirka – Proto mūšis. Šios kovos didžiausias apdovanojimas – galimybė pamankštinti „pilkąsias lašteles, kaip pasakytų Erkiulis Puaro. Buvusių gimnazistų Miglės Talalytės ir Tomo Dauskurdo paruoštus šmaikščius klausimus bandė išgvildinti 9 komandos. Mokiniai, mokytojai, studentai – visus vienijo azartas, noras pasivaržyti, prisiminti tai, kas jau buvo primiršta. Reiklūs auditoriai R. Čiužienė, S. Brazauskas ir S. Glušniova atidžiai stebėjo, kad viskas vyktų pagal taisykles. Protmūšį laimėjo Spaudos centro komanda (juk taip ir turėjo būti).

Sportas ir kiti nuotyčiai

Kai para apvirto aukštyn kojom, atsidarė antrasis kvėpavimas. Gimnazistai, sugužėję į sporto salę, išbandė rankos taiklumą, žvilgsnio aštrumą, jėgos stiprumą. Nugalėtojais tapo: taikliausias baudų metikas – Vadimas Gončarenko, 1d; smiginio 3x10 nugalėtojas – Laurynas Bėlskas, 3T2; kimšto kamuolio metikas – Deividas Bakaneckas, 2d.

Pašnekesiai prie arbatos puodelio

Mokslinių atradimų nakčiai įpusėjus tyrėjai ir atradėjai rinkosi atsikvėpti prie arbatos puodelių. Į fojė nuskubėjo ir mūsų žurnalistai – juk įdomu pasmalsauti, kokios nuotaikos tvyro neformalioje aplinkoje. „Labai skani, fantastiškai skani arbata“,– sakė Tomas Šervenikas, matyt džiaugdamasis, kad ragauja ne iš fizikų laboratorijos atsinešto puodelio, kas žino, kuo galėtų pavirsti paragavęs stebuklingo skysčio. „Labai įdomu, net negaliu sudėlioti galvoje išpūdžių“,– kalbėjo Emilija Stanislavičiūtė. Na, ką gi, paskanaukime arbatos, ir į Protų mūšį. Naktis tęsiasi.

Naktį gimnazijoje kaip namuose...
O dieną?

Ufonauto pastabos

Tamsią naktį po gimnazijos koridorius blaškėsi nustebeš ufonautas. Kur aš? Kas čia vyksta? Kur kosmosas? Aš turėjau išsilaipinti visatos platybėse, o čia neatpažintas objektas! Juk skridau 8 km per sekundę greičiu Vytenio Buzo ir Lino Mačiulio palydove, bet iškritau... Ir ką aš matau? Pranešu visiems: objektas U formos, jo viduje mirga meteorų šviesos, siauruose koridoriuose juda 167 astralai – lunatikai. Jų auros įvairios: meninės, geografinės, kalbinės, istorinės, biologinės, cheminės, fizikinės ir sportinės. Jos spinduliuoja emocinę, intelektualinę, kūrybinę įkraunančią energiją. Jaučiu, kad tampu stipresnis, suprantu, kodėl Vytenis toks protingas – jis kaip galingas vanagas išskrido iš šios mokslo orbitos!

Redaktorė: Liudmila, **Dešinioji ranka** Evelina Ž.
Korespondentai: Rasa, Elija, Laura, Mintarė, Evelina, Neringa, Mantas, Gita, Marius, Evelina T.
Idėjos autorės: Jolanta, Vijoleta, Rasa, Lina, Teresė, Gražina.

Ryto prognozė:

Kovo 14 d. saulė leidžiasi 18.20. Iracionalaus racionalumo erdvėje Terra incognita saulė dar tik ruošiasi tekėti. Rytas išauš visiems, tik naktinėtojai gali pramiegoti likusias laisvas dienas. Svarbiausia – pabusti pirmadienio rytą.